

SANT SERNI DE MERANGES

El municipi de Meranges abraça, gairebé, la totalitat de la vall Tova formada per la conca fluvial del Duran, afluent del Segre. La vila, endinsada a la vall, és a 1539 m d'altitud.

SANT SERNI DE MERANGES. Portal.

SANT SERNI DE MERANGES.

De Sant Serni de Meranges, com de moltes de les esglésies de la Cerdanya el primer document que en parla és l'acta de consagració de la Seu d'Urgell, del final del segle X, on s'esmenta amb el nom de *Meranicos*.

Com la majoria, també, és d'una sola nau, amb absis semicircular i volta apuntada. Es distingeix per haver sofert moltes modificacions. La part més intacta és la de la capçalera i la del portal però aquest últim va ser traslladar al lloc actual, després d'haver allargat l'església, durant el segle XVIII. La decoració del portal és força erosionada pel desgast de la pedra. Consta de diversos arcs en gradació, coberts per figures esculpides i sostinguts per columnes amb capitells.

Recopilació i fotos: Lluís Fernández i López

Bibliografia

Guies Catalunya romànica, vol. XIV, La Cerdanya, el Capcir, el Conflent.

Catalunya romànica, vol. VII, Cerdanya Conflent.

Diccionari d'Història de Catalunya d'Edicions 62,

<http://bellverecoturismecerdanya.cat/barri-vell>

El meu país o Catalunya poble a poble, d'Edicions 62.

Gran geografia comarcal de Catalunya, vol. 14 Vallespir, Conflent, Capcir, Alta Cerdanya i Baixa Cerdanya.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 166

22 i 23 d'octubre de 2016

LA CERDANYA

“On destaca més el romànic cerdà és en les esglésies, sobretot velles parroquials, de dimensions mitjanes del segle XII, moltes ornades d'elements escultòrics a les portades amb arquivoltes.” (Guies Catalunya Romànica vol. IVX, p. 16)

BELLVER DE CERDANYA

Bellver de Cerdanya és una població situada al cim d'un turó encastellat, a l'esquerra del riu Segre, a uns 18 km de Puigcerdà. Va estar presidida per un castell, del qual només en queda la cisterna.

És una vila amb una data de naixement molt precisa, el 1225, quan el comte Nunó Sanç de Rosselló i Cerdanya va atorgar-hi carta de poblament i franquícies per donar entitat al castell de Talló, anomenat *Bello Videre*. L'objectiu era salvaguardar la frontera amb el comtat d'Urgell. Jaume I el

BELLVER DE CERDANYA. Torre de la Presó.

1267 va ordenar que el camí ral de Puigcerdà a la Seu passés per la vila i la va eximir dels impostos reials a canvi que s'emmurallés. D'aquesta muralla se'n conserven diversos panys, amb torres rectangulars adossades i la torre anomenada de la Presó que avui queda dins del recinte urbà, sobre la plaça del Portal, que tancava un dels accessos de la vila. Dins també, hi ha l'església parroquial de Santa Maria i Sant Jaume que segueix la línia del gòtic català, reformada al segle XV i a tocar, la plaça Major, porticada en part, on hi ha l'antiga Duana, l'administració encarregada de cobrar els impostos sobre les mercaderies que es venien al mercat, l'antiga casa del Comí, on encara avui hi ha l'Ajuntament.

SANTA MARIA DE TALLÓ (BELLVER DE CERDANYA)

El poblet de Talló pertany al terme de Bellver de la qual dista un parell de quilòmetres.

L'església de Santa Maria de Talló arribà a ser una de les més importants de la Cerdanya. L'any 1098 ja hi havia establerta una comunitat canonical, la qual es traslladà a Bellver a partir del segle XVI.

És una església gran amb un absis molt alt, del segle XI i el presbiteri encara més alt, cobert amb volta de canó i limitat per la sagristia i pel campanar. La nau és posterior (segles XII, XIII) més baixa i dividida per quatre arcs torals, amb volta moderna. Exteriorment mostra uns contraforts semi-

SANTA MARIA DE TALLÓ. La imatge de la dreta correspon a un dels contraforts semicirculars poc habitual en el romànic català.

Església documentada a finals del segle X relacionada amb Sant Martí del Canigó i més especialment amb la Seu d'Urgell. És un dels edificis més característics de l'arquitectura romànica del segle XII de la Cerdanya. Destaca pel campanaret d'espandanya de tres ulls i, sobretot, pel treball escultòric de les cornises, de l'absis i del portal. Té una sola nau coberta amb volta apuntada.

SANT ESTEVE DE GUILS DE CERDANYA.

De l'exterior de l'absis cal tenir en compte la cornisa de dents de serra, sostinguda per mènsules esculpides i dues mitges columnes adossades amb capitells decorats. La finestra central consta de dues arcades, amb l'exterior decorada amb mitges boles.

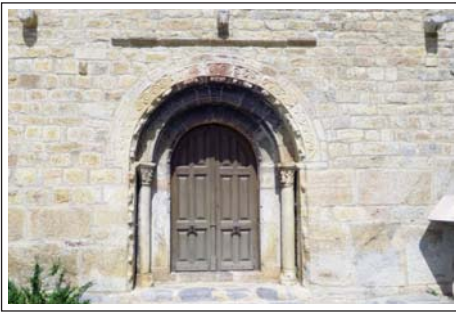
SANT ESTEVE DE GUILS DE CERDANYA. Detalls de l'absis.

La façana principal te la cornisa amb diverses mènsules esculpides. El portal, el formen tres arcs de mig punt en gradació, dues arquivoltes i tres parells de columnes amb capitells esculpits. Emmarcant aquest conjunt hi ha un doble arc guardapols decorat amb mitges boles i amb un escacat. Damunt de la porta hi ha unes cartel·les que denoten l'existència d'un antic porxo.

GUILS DE CERDANYA. Decoració del portal.

Al museu del Prado de Madrid es conserva un frontal d'altar procedent d'aquesta església.

SANTA MARIA D'ALL. Portal.

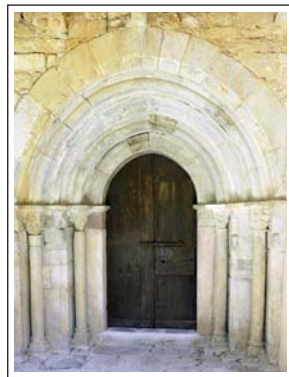
Interessa especialment d'aquesta església el portal, ubicat a la façana de migdia, amb tres arcs en gradació adovellats. El central se sosté amb columnes i capitells esculpits, mentre que l'exterior és decorat amb elements geomètrics i figures humanes. També cal esmentar el fris de l'absis, sostingut per mènsules esculpides.

Al Museu Nacional d'Art de Catalunya es conserva una talla policromada de la Mare de Déu, dels segles XI o XIII, procedent d'aquesta església.

SANT PERE D'OLOPTE (ISÒVOL)

Poblet del municipi d'Isòvol, del qual dista poc més de 3 km i uns 15 de Puigcerdà. La seva església, dedicada a Sant Pere, durant tota l'edat mitjana es conegué per Sant Feliu d'Olopte. Els documents existents a la Seu d'Urgell la situen al segle X.

El conjunt conta d'una sola nau, amb absis semicircular molt alt, com a conseqüència d'haver d'anivellar el terreny. Es va construir a finals del segle XII o començaments del XIII. El portal no és semicircular com els de la majoria dels romànics de la Cerdanya, sinó apuntat i la característica més important són un seguit de figures i caps barbats esculpits que decoren tota l'arquivolta exterior i les cantonades de les pilastres dels brancals.

SANT PERE D'OLOPTE. Portal apuntat.

SANT ESTEVE DE GUILS DE CERDANYA

Guls de Cerdanya és un poblet d'uns 330 habitants, situat a 1385 m d'altitud i a 6,6 km de Puigcerdà, en sentit nord-oest, a tocar de la frontera francesa.

circulars, no gaire habituals en el romànic català. També és original la disposició de la façana principal de l'edifici coronada per un campanaret d'espadanya. A sota, un ull de bou, amb una finestra allargada a banda i banda. A baix, centrada, s'obre un gran portal, d'arc peraltat emmarcat per un altre de dovelles primes i llargues. La porta està decorada per una ferramenta de tradició romànica i tot plegat protegit per un porxo de construcció tardana que li dona la fisonomia característica. El campanar de torre és del segle XVII.

Dins l'església es venera la imatge de la Mare de Déu de Talló, una talla romànica del segle XIII, restaurada el segle XIX. La corona de la Mare de Déu és un afegit posterior.

SANTA EUGÈNIA DE NERELLÀ (BELLVER DE CERDANYA)

Poblet de l'ajuntament de Bellver, situat a ponent, a uns 6 km. Compta amb 6 habitants.

De l'antiga edificació romànica de l'església només en queda el campanar, que és l'únic sencer dels tres que es conserven a la Cerdanya. És un campanar de torre, força esvelt, de 18,5 m per 3,40 m, de quatre cossos separats per frisos de decoració llombarda. A causa dels aiguats de 1982, que afectaren el sòl, la torre té una inclinació que li ha valgut el sobrenom de la *Torre de Pisa de la Cerdanya*.

SANTA EUGÈNIA DE NERELLÀ. Campanar de torre.

SANT MARCEL DE BOR (BELLVER DE CERDANYA)

Se situa a l'extrem alt del petit nucli de Bor, al sud-est de Bellver, en un lloc privilegiat, des d'on es divisa una bona part de la Batllia de Bellver i de les muntanyes pirinenques. És molt coneguda dels espeleòlegs la *Tuta de la Fou de Bor*, un conjunt de grutes de gairebé 5 km de galeries, que recorre les entranyes del Moixeró. L'església de Sant Marcel figura a l'acta de consagració de la Seu d'Urgell de l'any 839, amb el nom de *Borre*.

SANT MARCEL DE BOR. Porxo.

És un temple senzill d'una sola nau, acabada amb absis semicircular decorat amb arcuacions llombardes. El portal és del segle XVI o XVII, amb dovelles -la central amb una creu curvilínia encerclada- i està protegit per un porxo. L'última reforma, després de les destrosses de la Guerra Civil, es va fer gràcies a un entusiasta mestre de l'escola, Pere Pons. L'interior es va decorar amb pintures murals de Manel Capdevila, un altre veí de Bor.

SANTA CECÍLIA DE BOLVIR

Bolvir és un poblet d'uns 280 habitants, situat a 4 km a l'oest de Puigcerdà. L'església parroquial de Santa Cecília té un aspecte impecable. És esmentada per primer cop l'any 958, dins les possessions del monestir de Cuixà.

SANTA CECÍLIA DE BOLVIR. Capitells del portal.

L'edifici és d'una sola nau, capçada per un absis semicircular, amb dues finestres i amb una cornisa que a sota té un fris de dents de serra sostingut per mènsules esculpides. La portalada és monumental

però reconstruïda el 1929 amb elements antics. Té un cos sortit coronat per un fris de dents de serra i consta de tres arcs en gradació i dues arquivoltes sostingudes per columnes amb capitells esculpits. A les portes hi ha ferramenta de tradició medieval. El campanar i les capelles laterals són construccions tardanes.

Un frontal d'altar d'aquesta església es conserva al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

SANTA EUGÈNIA DE SAGA (GER)

Saga és un poblet de l'Ajuntament de Ger, situat al NO, a 2,3 km. L'església parroquial de Santa Eugènia consta com una possessió del monestir de Cuixà, des de l'any 958.

Aquesta església, situada al capdamunt d'un turó, consta d'una sola nau, capçada per un absis semicircular i una part de la volta apuntada original. El portal, situat a la façana de migdia, consta de cinc arcs en gradació amb arquivoltes. L'externa és decorada amb figures esculpides. Abraçant-ho tot hi ha un guardapols que emmarca una dovella central amb la figura de Crist esculpida. A banda i banda dels brancals hi ha dos parells de columnes amb motlures a les bases i al capdamunt capitells esculpits amb motius animals i vegetals.

SANTA EUGÈNIA DE SAGA. Una de les escultures que decoren una arquivolta del portal.

SANTA MARIA D'ALL (ISÒVOL)

All és un poble del terme municipal d'Isòvol. És el més gran del municipi -sobrepassa els 100 habitants- i on hi ha l'Ajuntament. Dista 3 km d'Isòvol i 11 de Puigcerdà.

L'església de Santa Maria d'All és esmentada ja en la consagració de Santa Maria de la Seu d'Urgell, al segle X. La construcció actual data del segle XII, amb una nau flanquejada al sud-est per una torre campanar i absis gran i semicircular. Les capelles obertes a la façana nord són modernes.